

PRESES KONFERENCE

**Pētījums “Valsts stratēģijas rīcībai ar Lattelecom
un Latvijas Mobilais Telefons kapitāla daļām
izstrāde”**

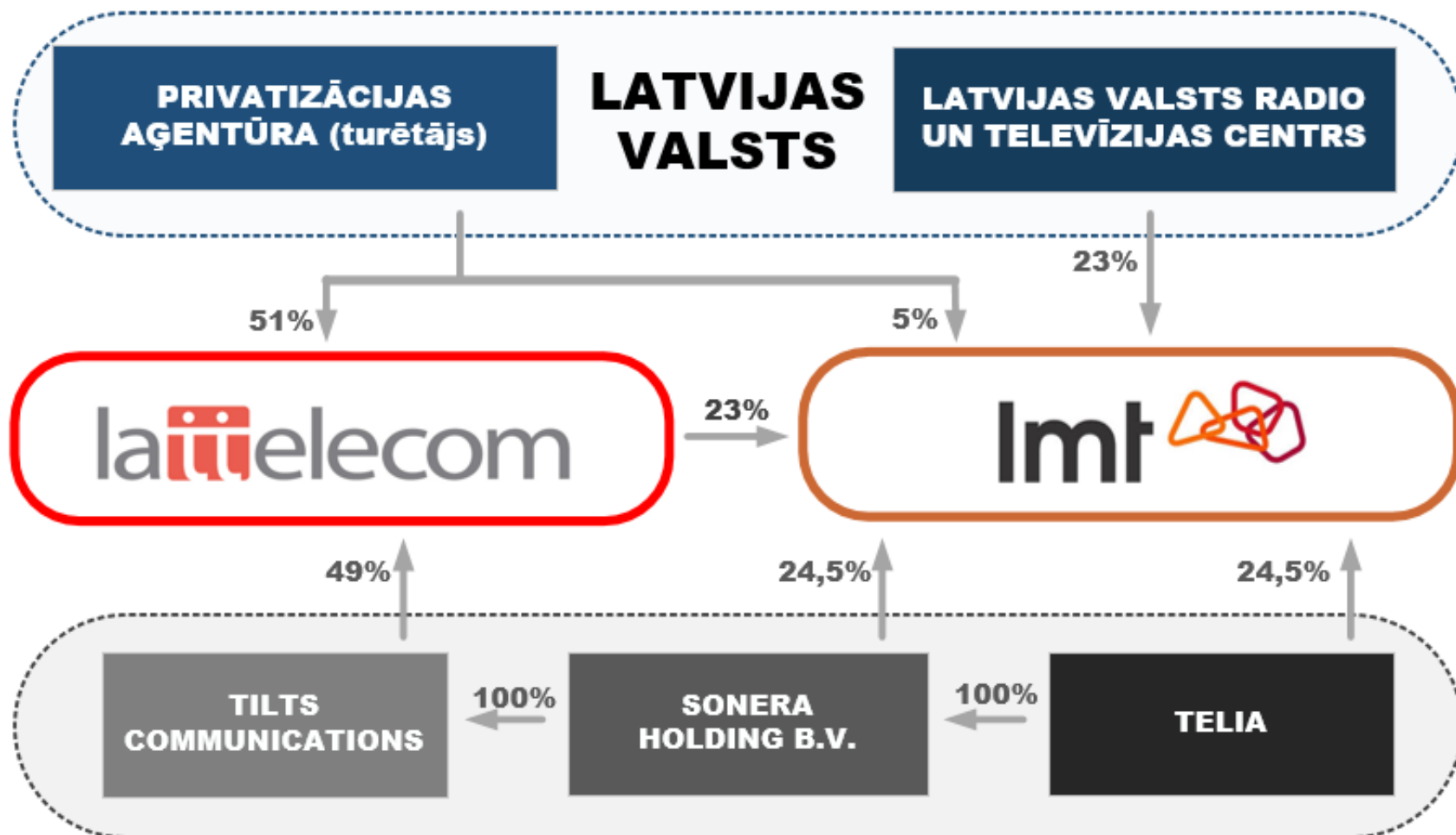
Pētījuma uzdevums konsultantam atbilstoši MK lēmumam

Izskatīt visus iespējamus rīcības variantus un novērtēt katra varianta stiprās un vājās puses no šādiem aspektiem:

- patērētāju intereses
- uzņēmumu resursu sinerģija
- valsts budžeta ieņēmumi no dividendēm
- ietekme uz tautsaimniecību un konkurences vidi
- inovāciju iespējas un resursi investīcijām
- atbilstība Eiropas Savienības normatīviem aktiem
- iespējamie riski un citi būtiski apstākļi

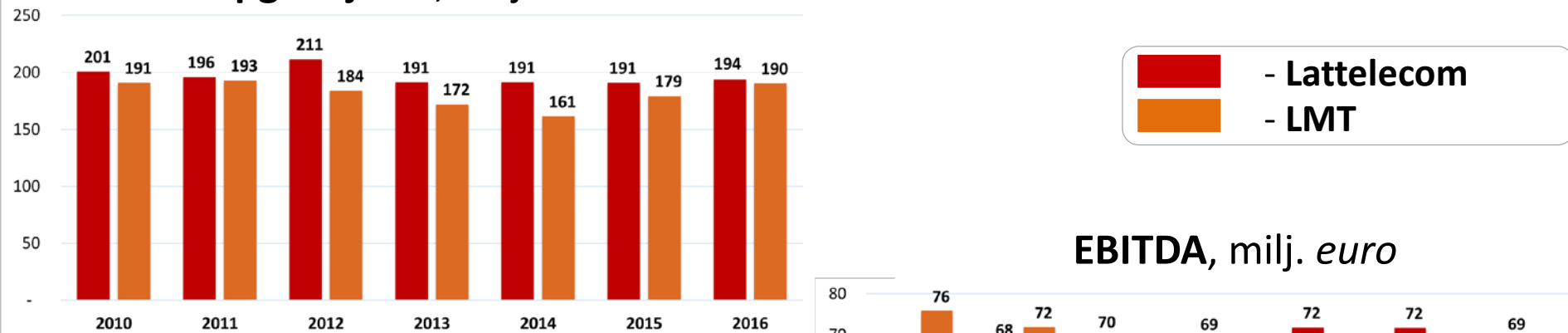
KPMG Baltics, Superia un Sorainen konsultantu apvienībā iekļauti starptautiski telekomunikāciju nozares, uzņēmumu vērtēšanas un tieslietu eksperti

Īpašuma struktūra

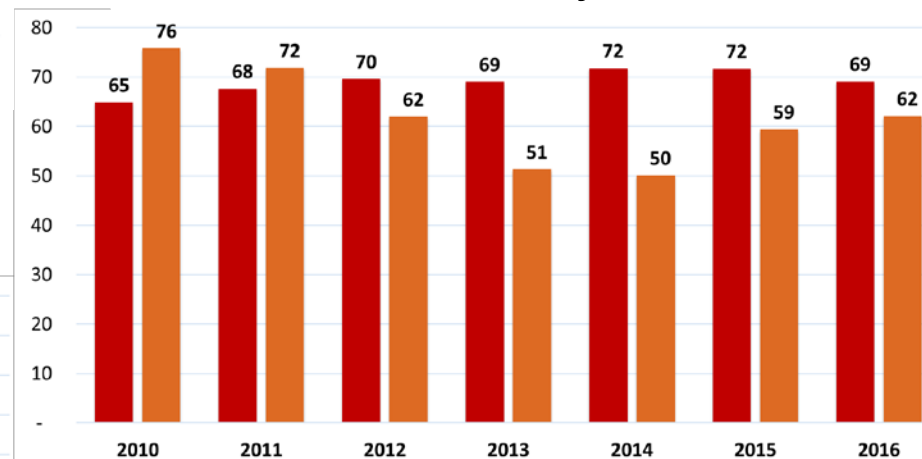

Lattelecom un LMT finanšu rādītāji

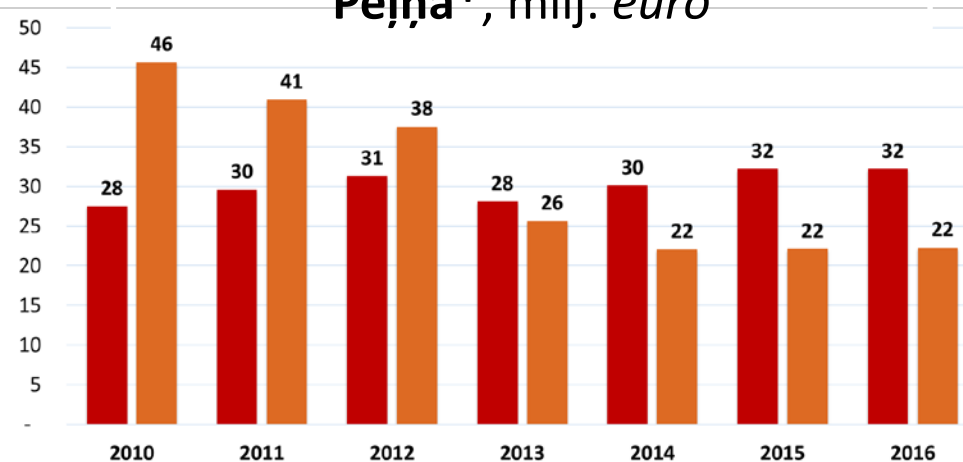
Apgrozījums, milj. *euro*

EBITDA, milj. *euro*

Peļņa*, milj. *euro*

* Lattelecom peļņa iekļauj no LMT saņemtās dividendes

TELEKOMUNIKĀCIJU TIRGUS APSKATS

Mobilo sakaru pakalpojumu tendences Eiropas un Latvijas telekomunikāciju tirgū

Eiropā:

2010. – 2015. g.
Saliktais gada pieauguma temps

Tirgus vērtība

Klientu bāze

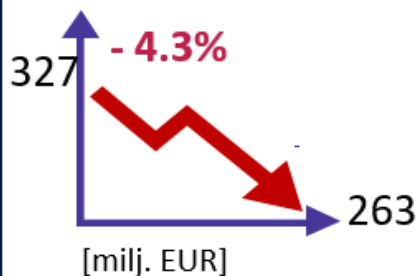
Vid. ieņēmumi
uz vienu lietotāju mēnesī

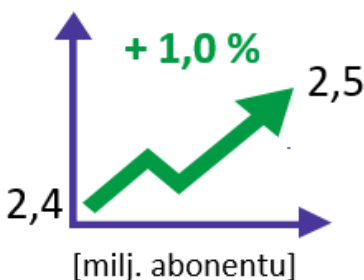
Latvijā:

2010. – 2015. g.
Saliktais gada pieauguma temps

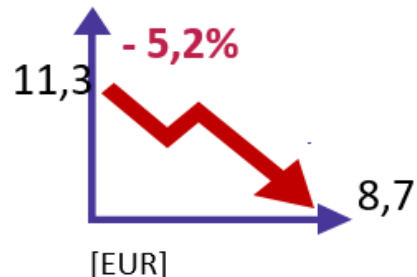
Tirgus vērtība

Klientu bāze

Vid. ieņēmumi
uz vienu lietotāju mēnesī

Fiksēto platjoslas pakalpojumu tendences Eiropas telekomunikāciju tirgū

Eiropā:

2010. – 2015. g.
Saliktais gada pieauguma temps

Tirgus vērtība

Klientu bāze

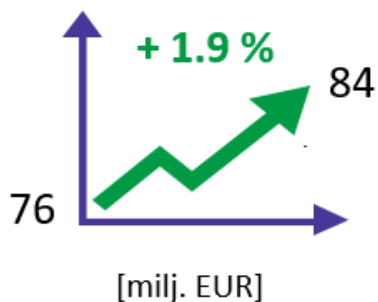
Vid. ieņēmumi
uz vienu lietotāju mēnesī

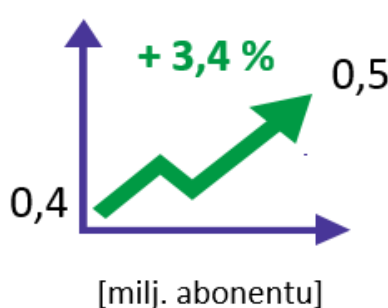
Latvijā:

2010. – 2015. g.
Saliktais gada pieauguma temps

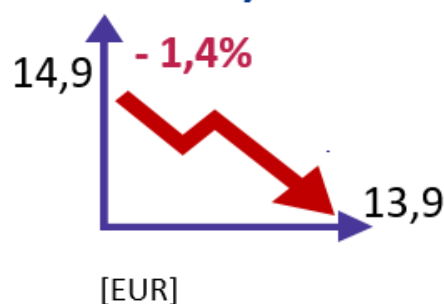
Tirgus vērtība

Klientu bāze

Vid. ieņēmumi
uz vienu lietotāju mēnesī

Maksas televīzijas tendences Eiropas telekomunikāciju tirgū

Eiropā:

2011. – 2014. g.
Saliktais gada pieauguma temps

Tirgus vērtība

Klientu bāze

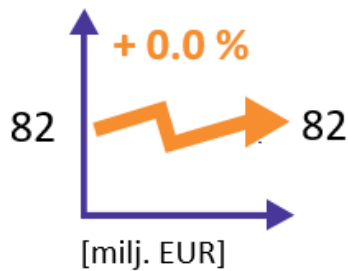
Vid. ieņēmumi
uz vienu lietotāju mēnesī

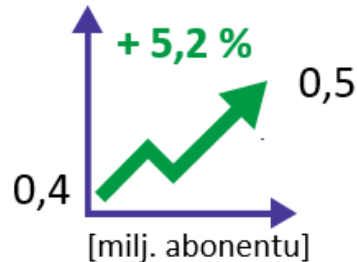
Latvijā:

2010. – 2015. g.
Saliktais gada pieauguma temps

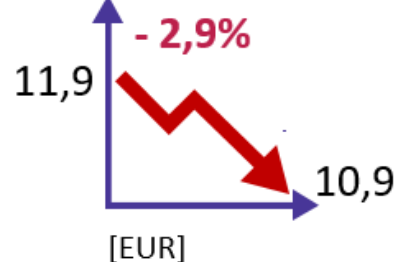
Tirgus vērtība

Klientu bāze

Vid. ieņēmumi
uz vienu lietotāju mēnesī

Fiksēto balss pakalpojumu tendences Eiropas telekomunikāciju tirgū

Eiropā:

2010. – 2015. g.
Saliktais gada pieauguma temps

Tirgus vērtība

Klientu bāze

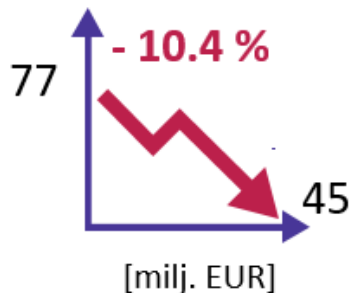
Vid. ieņēmumi
uz vienu lietotāju mēnesī

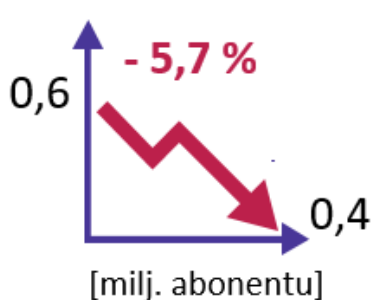
Latvijā:

2010. – 2015. g.
Saliktais gada pieauguma temps

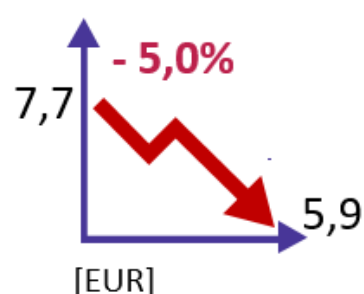
Tirgus vērtība

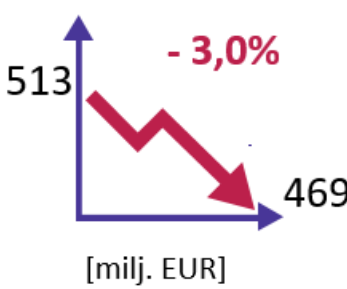
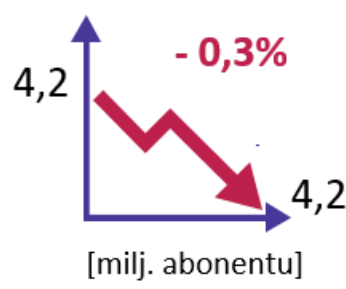
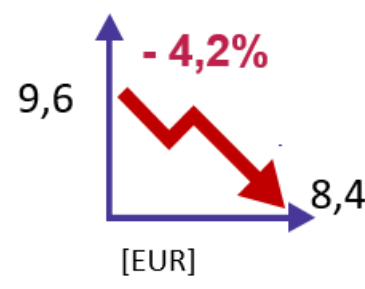
Klientu bāze

Vid. ieņēmumi
uz vienu lietotāju mēnesī

Tendences Latvijas telekomunikāciju tirgū 2010. -2015.g., kopā

	Tirgus vērtība	Klientu bāze	Vid. ieņēmumi uz vienu lietotāju mēnesī
Latvijā Kopā:	 513 - 3,0% 469 [milj. EUR]	 4,2 - 0,3% 4,2 [milj. abonentu]	 9,6 - 4,2% 8,4 [EUR]

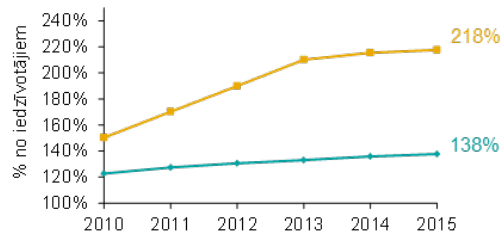
- Jaunas paaudzes tehnoloģiju attīstības, konkurences un tirgus regulācijas dēļ **telekomunikāciju tirgus vērtība, klientu bāze un vidējie ieņēmumi uz vienu lietotāju mēnesī Latvijā turpināja samazināties**
- Šīs tendences arī atbilst tendencēm Eiropas telekomunikāciju tirgū,** kur notiek operatoru apvienošanās, lai samazinātu negatīvu ietekmi uz telekomunikāciju operatoru rezultātiem

Latvijas telekomunikāciju tirgus kvalitāte (I)

Gan mobilo, gan fiksēto telekomunikāciju **pakalpojumu kvalitāte Latvijā šobrīd ir ļoti augstā līmenī**, salīdzinot ar citām ES valstīm. Taču, izpildoties iespējamajiem *status quo* riskiem, situācija var būtiski mainīties

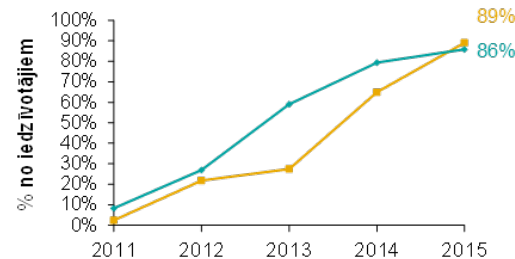
MOBILO SAKARU PAKALPOJUMI

Aktīvo mobilo tālrunu SIM karšu skaits % no iedzīvotājiem

Latvijas mobilo pakalpojumu tirgum ir viens no augstākajiem rādītājiem ES mobilo sakaru izplatības ziņā

4G pārklājums

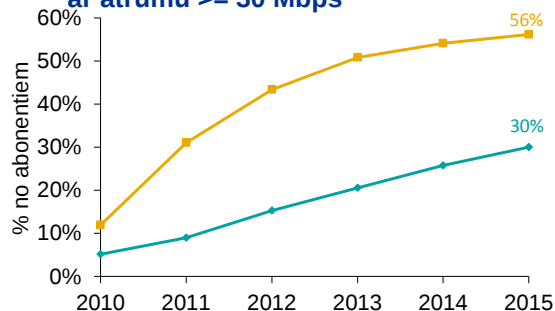
■ - Latvija
■ - ES vidējais

Tīkla kvalitāte Latvijā atbilst ES vidējam līmenim

Latvijas telekomunikāciju tirgus kvalitāte (II)

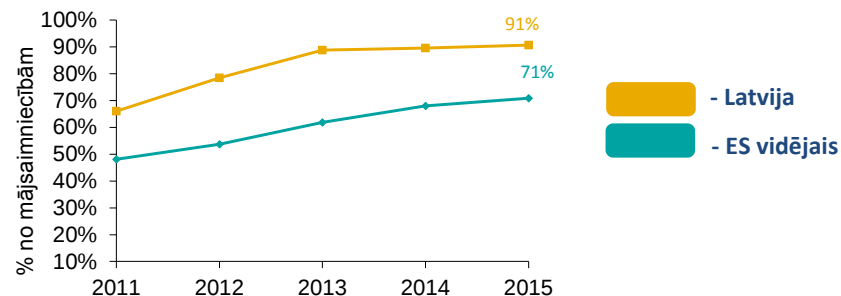
FIKSĒTIE PLATJOSLAS PAKALPOJUMI

Fiksēto platjoslas pakalpojumu abonēšana ar ātrumu ≥ 30 Mbps

Latvijā tiek nodrošināta viena no vislabākajām fiksētās platjoslas tīkla kvalitātēm ES.

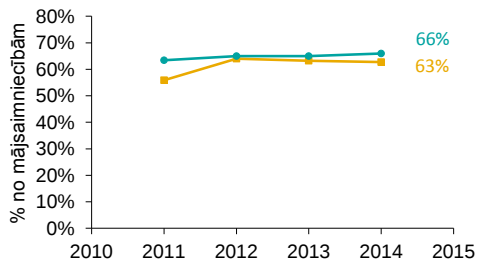
Nākamās paaudzes^(a) piekļuves pieejamība

Latvijā ir viens no augstākajiem rādītājiem ES piekļuves pieejamības ziņā.

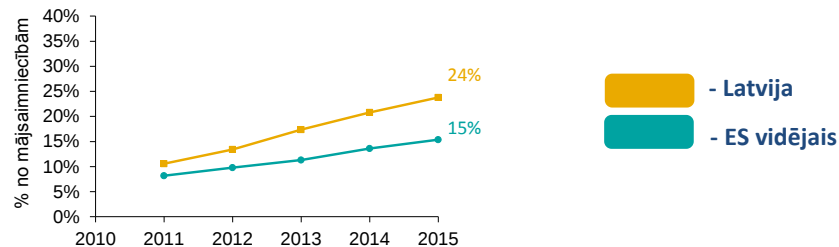
MAKSAS TELEVĪZIJAS PAKALPOJUMI

Maksas televīzijas pakalpojumu izplatība

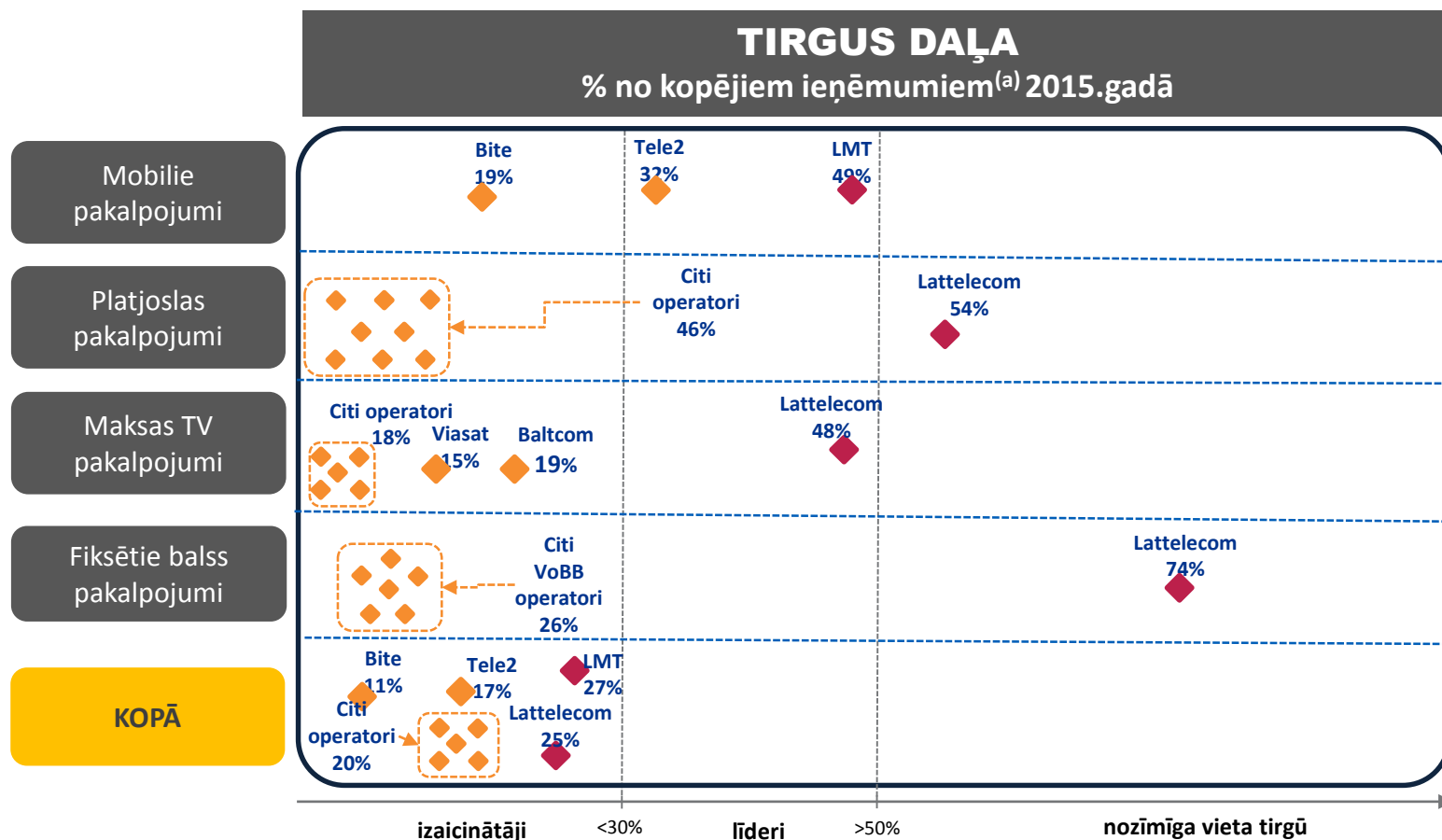
Latvijā maksas televīzijas pakalpojumu izplatība atbilst ES vidējam līmenim.

IPTV (jaunās paaudzes) maksas televīzijas pakalpojumu izplatība

Latvijā tiek nodrošinātas viens no augstākajiem rādītājiem ES IPTV izplatības ziņā

Lielākie Latvijas telekomunikāciju tirgus dalībnieki

Piezīme: (a) Alternatīvi, ja novērtē pēc abonentu skaita, LMT tirgus daļa krītas līdz 40% un Tele2 palielinās līdz 38%. Lattelecom tirgus daļa pēc abonentu skaita paliek apmēram tāda pati, kā pēc ieņēmumiem visos tirgos.

Avots: Rietumeiropas un CAE telekomunikāciju tirgus matrica par 2016. gada 2. ceturksni, Analysys Mason, konsultantu aplēses.

Mobilo sakaru pakalpojumu operatori Eiropā

Tirgus daļa lielākajiem mobilo sakaru operatoriem Eiropā					
Valsts	Operators	Ieņēmumi	Sarindojums	Abonenti	Sarindojums
Norvēģija	Telenor	65.6%	1	55.0%	2
Šveice	Swisscom	62.4%	2	58.7%	1
Slovēnija	Telekom Slovenije	58.1%	3	54.3%	3
Grieķija	Deutsche Telekom (Cosmote)	50.4%	4	44.6%	8
Latvija	LMT	48.3%	5	39.0%	14
Ungārija	Deutsche Telekom (Telekom)	47.5%	6	47.2%	5
Turcija	Turkcell	46.9%	7	46.6%	7
Slovākija	Orange	45.9%	8	44.1%	9
Horvātija	Deutsche Telekom (Hrvatski Telekom)	44.8%	9	46.8%	6
Ukraina	VimpelCom (Kyivstar)	44.8%	10	42.9%	11
Īrija	Vodafone	44.8%	11	34.0%	17
Austrija	Telekom Austria (A1)	44.5%	12	43.1%	10
Francija	Orange	43.6%	13	38.6%	15
Nīderlande	KPN	42.1%	14	47.7%	4
Beļģija	Proximus	41.7%	15	42.5%	13
...	...	...	...	...	...
Igaunija	Telia Company (Telia)	41.1%	16	38.2%	16
...	...	...	...	...	...
Lietuva	Tele2	39.5%	17	42.9%	12
...	...	...	...	...	...
Vācija	Deutsche Telekom (Telekom)	32.8%	31	33.7%	28
Polija	Orange	29.5%	32	30.1%	32
Vidējais:		42.6%		41.7%	
Mediāna:		41.2%		41.2%	

Fiksēto platjoslas pakalpojumu operatori Eiropā

Tirgus daļa lielākajiem fiksēto platjoslas pakalpojumu operatoriem Eiropā					
Valsts	Operators	Ieņēmumi	Sarindojums	Abonenti	Sarindojums
Melnkalne	Deutsche Telekom (Telekom)	86.1%	1	78.8%	1
Horvātija	Deutsche Telekom (Hrvatski Telekom)	76.4%	2	61.5%	3
Turcija	Türk Telekom Group	75.0%	3	67.8%	2
Šveice	Swisscom	60.4%	4	51.9%	7
Igaunija	Telia Company (Telia Eesti)	60.4%	5	60.0%	4
Austrija	Telekom Austria (A1)	60.2%	6	58.4%	5
Dānija	TDC	59.8%	7	51.8%	8
Latvija	Lattelecom	55.3%	8	56.2%	6
Beļģija	Proximus	49.0%	9	45.0%	11
Lietuva	Telia Company (Telia Lietuva)	48.6%	10	46.8%	10
Nīderlande	KPN	47.9%	11	41.7%	14
Vācija	Deutsche Telekom (Telekom)	45.2%	12	40.9%	15
Krievija	RosTelecom	45.2%	13	43.6%	13
Portugāle	Portugal Telecom (MEO)	44.6%	14	44.0%	12
Serbija	Telekom Srbija	43.8%	15	48.8%	9
...	...	...	...	...	...
Bulgaria	Mobitel	25.0%	31	18.7%	32
Īrija	eir	24.0%	32	34.5%	26
Vidējais:		53.3%		50.0%	
Mediāna:		49.0%		48.8%	

Fiksēto un mobilo operatoru apvienošanās tendence Eiropā

Latvija šobrīd ir vienīgā valsts Eiropā, kuras vadošie fiksētie un mobilie operatori nav apvienoti. Nozare virzās uz integrāciju.

Ja Lattelecom un LMT tiek apvienoti, apvienotajam uzņēmumam būtu 52% tirgus daļa, kas ir apmēram tāda pati, kā lielākajiem integrētajiem operatoriem Norvēģijā un kaimiņvalstī Igaunijā

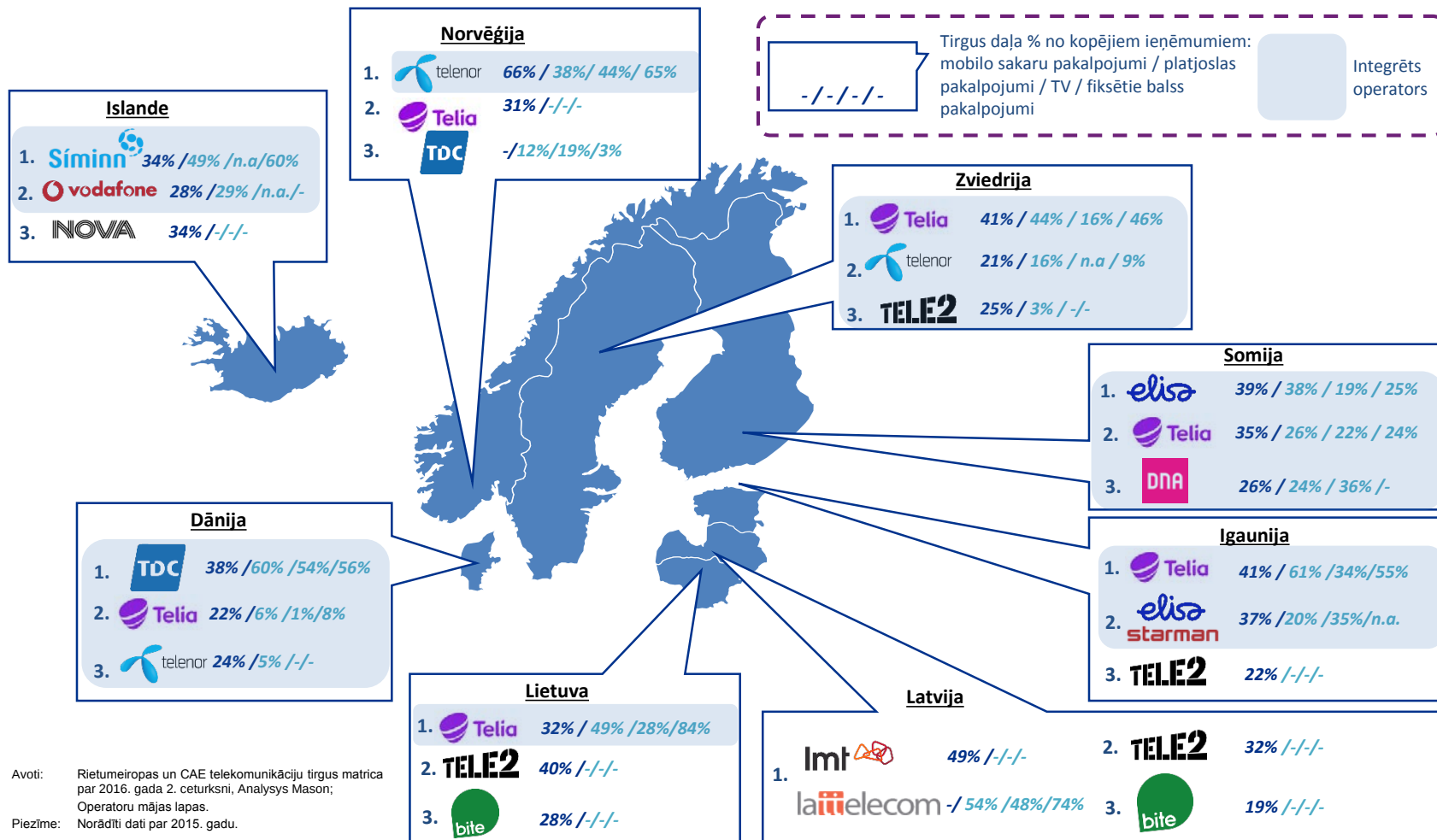
Integrētie operatori Eiropas valstīs 2015. gadā				
Vieta	Valsts	Lielākais integrētais operators	Integrēto operatoru skaits	Lielākā operatora ieņēmumu tirgus daļa
1.	Šveice	Swisscom	2	61%
2.	Horvātija	Deutsche Telekom	2	61%
3.	Melnkalne	Deutsche Telekom	2	59%
4.	Austrija	Telekom Austria	1	52%
5.	Norvēģija	Telenor	1	52%
6.	Latvija	-	0	52%
7.	Igaunija^(a)	Telia	2	51%
8.	Turcija	Türk Telekom Group	2	49%
9.	Dānija	TDC	3	49%
10.	Grieķija	Deutsche Telekom	1	47%
...	...	...	...	...
17.	Francija	Orange	4	41%
...	...	...	...	...
19.	Lietuva^(a)	Telia Lietuva	1	41%
...	...	...	...	...
30.	Ukraina	VimpelCom	1	27%
31.	Krievija	MTS	2	22%
32.	Rumānija	RCS&RDS	2	20%
Vidējais:				41.7%
Mediāna:				41.0%

Aplēstā tirgus daļa, ja Lattelecom un LMT tiktu apvienoti

Avots: Rietumeiropas un CAE telekomunikāciju tirgus dati 2016. gada 2., ceturksnī Analysys Mason, KPMG aplēses.

Piezīme: (a) Dati par Lietuvu un Igauniju ir par 2016. gadu. Igaunijas uzņēmums Elisa ir integrācijas procesā pēc Starman iegādes 2016. gada decembrī.

Baltijas un Ziemeļvalstu (NB8) vadošie telekomunikāciju operatori

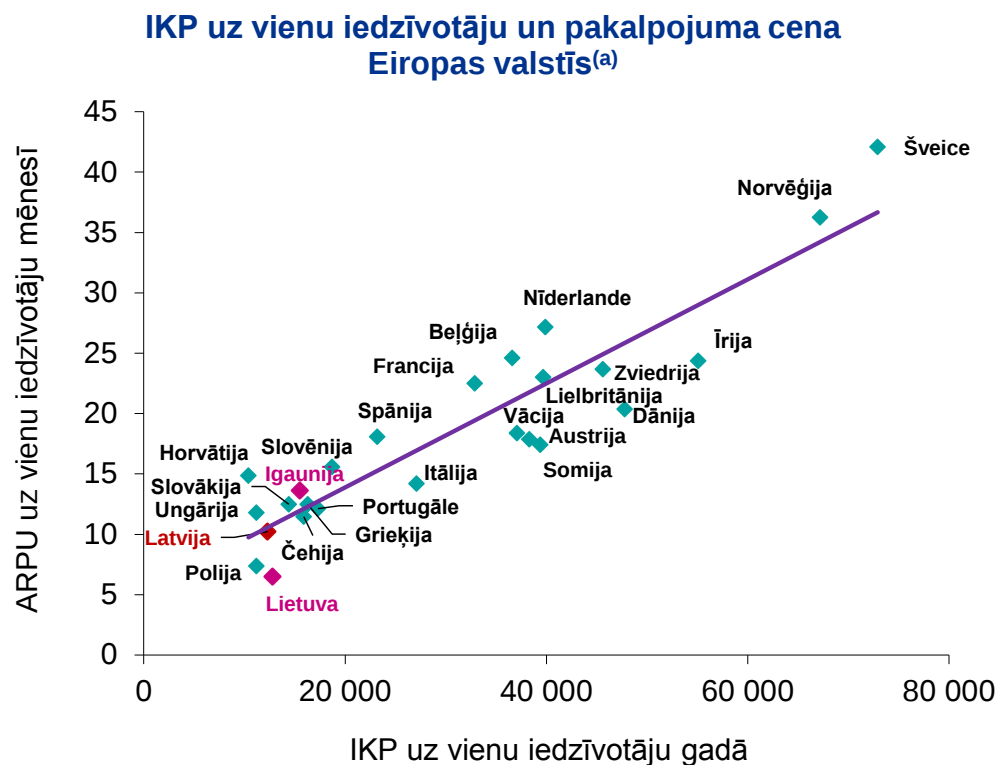
Avoti: Rietumeiropas un CAE telekomunikāciju tirgus matrica par 2016. gada 2. ceturksni, Analysys Mason; Operatoru mājas lapas.

Piezīme: Norādīti dati par 2015. gadu.

Labklājība un pakalpojuma cena

Latvijā ir **viena no zemākajām** telekomunikāciju pakalpojumu **faktiskajām cenām Eiropā.**

Eiropas valstīs ir novērojama izteikta korelācija starp labklājību (IKP uz vienu iedzīvotāju) un telekomunikāciju pakalpojumu faktiskajām cenām (vidējie telekomunikāciju operatoru ieņēmumi uz vienu iedzīvotāju - ARPU)

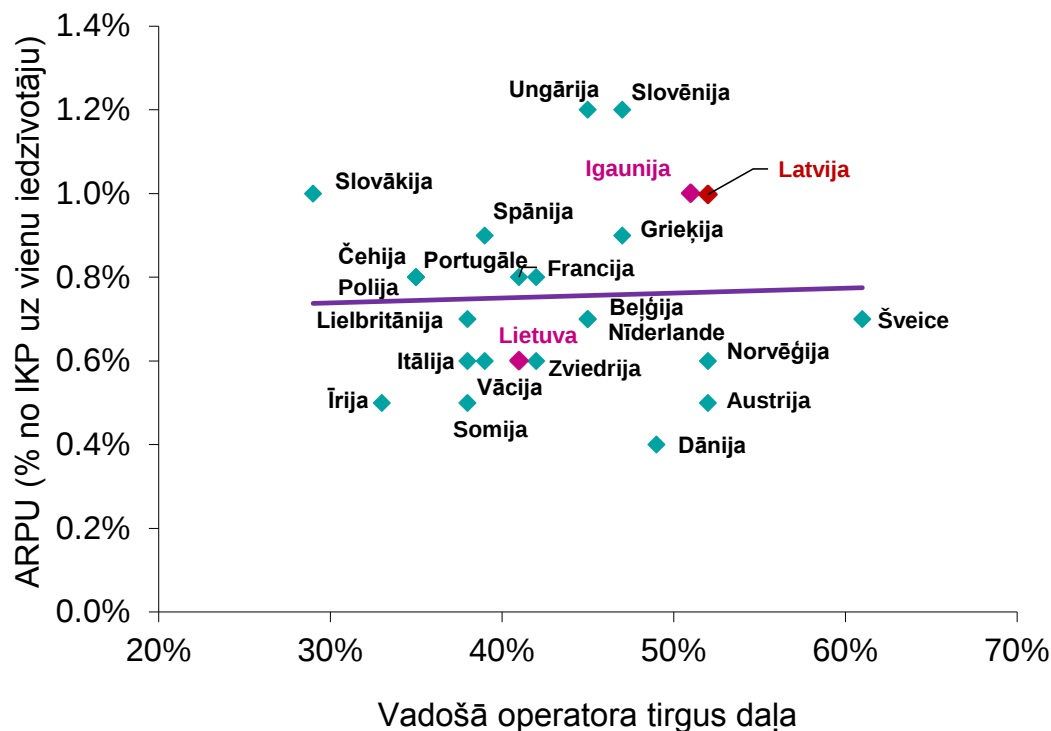
Piezīme: Salīdzināmības nolūkā analizē izmantoti pieejamie dati par Eiropas valstīm, kurās 2015. gadā IKP uz vienu iedzīvotāju pārsniedza EUR 10 tūkstošus.

Tirgus koncentrācija un pakalpojuma cena

Iedzīvotāju tēriņi par telekomunikāciju pakalpojumiem Latvijā, kas izteikti kā vidējie operatoru ieņēmumi uz vienu lietotāju (ARPU) pret IKP uz vienu iedzīvotāju, **ir augstāki nekā lielākajā daļā Eiropas valstu**

Eiropas valstīs nav novērojama korelācija starp vadošā operatora tirgus daļu un telekomunikāciju pakalpojumu salīdzināmo cenu, kas izteikta kā ARPU pret IKP uz vienu iedzīvotāju

Tirgus koncentrācijas ietekme uz pakalpojuma cenu Eiropas valstīs^(a)

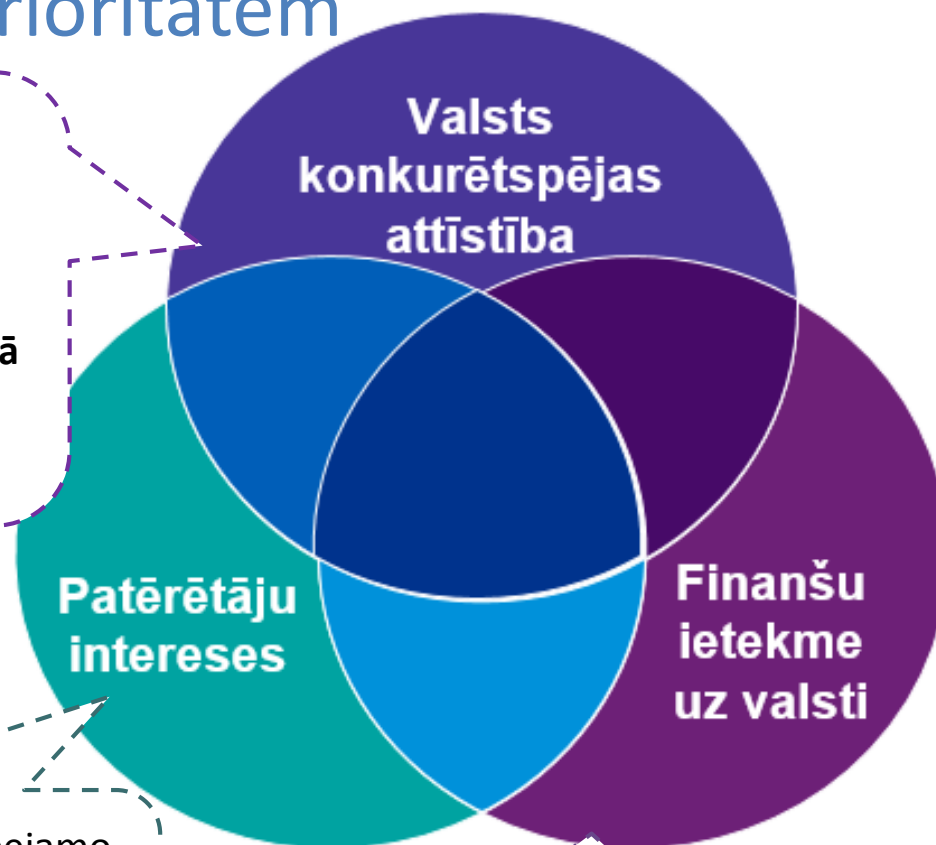

Piezīme: (a) Salīdzināmbas nolūkā analizē izmantoti pieejamie dati par Eiropas valstīm, kurās 2015. gadā IKP uz vienu iedzīvotāju pārsniedza EUR 10 tūkstošus. (b) Izņemot Horvātiju ar ARPU 1.7% no IKP un 61% tirgus daļu.

IESPĒJAMIE RĪCĪBAS SCENĀRIJI

Konsultantu izpratne par iespējamām valsts prioritātēm

- **Kompetenču attīstība, nodarbinātība, eksporta iespējas** telekomunikāciju nozarē un ietekme uz citiem tautsaimniecības segmentiem
- **Latvijas telekomunikāciju tirgus vispārējā kvalitāte**
- **Latvijas kapitāla tirgus attīstība**

Ietekme uz Latvijas patērētājiem pieejamo fiksēto un mobilo telekomunikāciju pakalpojumu piedāvājumu, cenu un kvalitāti

Ietekme uz valsts finansēm (plašāka nekā ietekme tikai uz konkrētā gada valsts budžetu)

Iespējamie scenāriji

1. LATTELECOM UN LMT DARBOJAS KĀ ATSEVIŠĶI UZŅĒMUMI

1.1. Kopīga valsts un Telia kontrole Lattelecom un LMT (Status Quo)

1.2. Lattelecom un LMT pilnībā pieder valstij

1.3. Lattelecom pilnībā pieder valstij. LMT pilnībā pieder Telia

1.4. LMT pilnībā pieder valstij. Lattelecom pilnībā pieder Telia

2. LATTELECOM UN LMT TIEK APVIENOTI

2.1. Valsts iegūst pilnu kontroli pār apvienoto uzņēmumu

2.2. Valsts iegūst līdzdalību ar kontroli pār apvienoto uzņēmumu

2.3. Valsts iegūst līdzdalību bez kontroles pār apvienoto uzņēmumu

2.4. Valstij nepieder daļas apvienotajā uzņēmumā

ANALIZĒTĀS IZVĒLES DARBĪBAS, KAS VAR TIKT PIEMĒROTAS ANALIZĒTAJOS SCENĀRIJOS

1. Sākotnējais publiskais piedāvājums

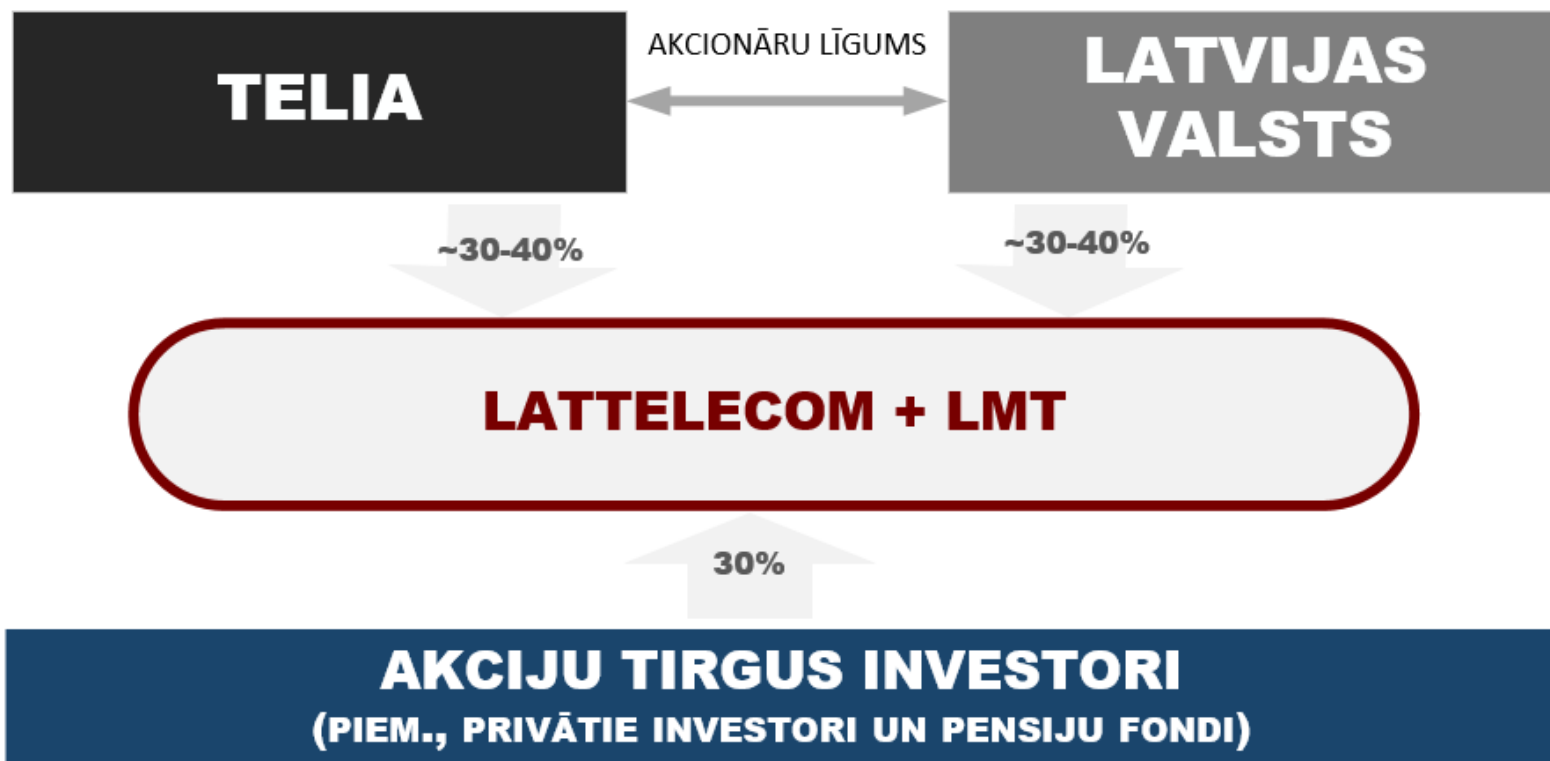
2. Uzņēmuma pārdošana citam investoram

3. Lattelecom apvienošana ar LVRTC

4. Stratēģiskās infrastruktūras atdalīšana

Konsultantu rekomendācija

Izveidot vadošu biržā kotētu integrētu Baltijas telekomunikāciju operatoru ar sabalansētu akcionāru struktūru, kas ņem vērā Latvijas iedzīvotāju intereses

Ieguvumi

Valsts konkurētspējas attīstība

- vadoša Latvijas uzņēmuma telekomunikāciju pakalpojumu attīstības un inovāciju jomā izveide
- stratēģiskā sadarbība ar Telia; neatkarīgie akciju tirgus investori nodrošina komerciālu attīstības lēmumu pieņemšanu
- iespēja attīstīt eksporta spējas un ieiet citu valstu telekomunikāciju tirgos
- iespēja attīstīt Latvijas kapitāla tirgu un radīt efektīvāku finansēšanas veidu Latvijas uzņēmumiem
- iespēja Latvijas sabiedrībai tieši piedalīties Latvijas uzņēmumu attīstībā un peļņas sadalē

Finanšu ietekme uz valsti

- valsts ieguldījumu vērtības palielināšanās sinerģiju rezultātā
- nav nepieciešama izejoša naudas plūsma no valsts
- IPO rezultātā saņemtos līdzekļus var izmantot citām prioritātēm
- veicot IPO, tiek izveidots papildus kanāls, lai turpinātu abu uzņēmumu privatizācijas procesu

Patērētāju intereses

- ērtāk izmantojami pakalpojumi
- lielāki līdzekļi inovācijām un pakalpojumu pieejamības nodrošināšanai ➔ labāka pakalpojumu kvalitāte

JAUTĀJUMI UN ATBILDES